בס"ד

יום **ג'**, **ט"ז** ב**חשון** תשס"א (**14** בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **ט"ז בחשון**, בזמן בית המקדש, הוא **היום האחרון שבו מותר היה ללכת בשבילים שבשדות** שיש להם בעלים פרטיים. וממחר אסור ללכת בהם כדי שלא יוזקו הזרעים בדריסת הרגל. רש"י מסביר [מסכת בבא קמא פא.] שבעליהם של שדות אלה נותנים רשות לאנשים לקצר דרכם דרך השדה, ובלבד שלא יעשו כן בשדה שדריסת הרגל מזיקה לשדה. [לוח דבר בעתו]

***

בליל אמש – אור לט"ז בחשון - לפני 62 שנה, בשנת תרצ"ט(1938-5699), ברחבי גרמניה **ערכו הנאצים ימ"ש פוגרום שנודע לשמצה "קריסטאלנאכט" (ליל הבדולח – לה"ב)**. יהודים נרצחו, הותקפו ונכלאו. בתי כנסת, מוסדות, עסקים ודירות נשרפו, נשדדו ונהרסו. "עליית הנאצים לשלטון בגרמניה בינואר 33', וממשלם הרודני והלאומני של פילסודסקי ויורשיו הפאשיסטיים למחצה בפולין (משנת 35'), החמירו את מועקת המדיניות האנטישמית הרשמית על היהודים. בפולין ובמדינות מזרח אירופה האחרות ערער השלטון את בסיס קיומם הכלכלי והחברתי, ואילו חוקי נירנברג משנת 35' ביטלו בגרמניה הנאצית במחי אחד את כל הישגיה של האמנציפציה והוציאו את היהודים מחוץ לחוק.
תהליך זה נמשך עד "ליל הבדולח" בנובמבר 38' (למניינם), שבעקבותיו סולקו היהודים מהחיים הכלכליים, והועמדו בפיקוח הגסטאפו. בתקופה זו, אפשרה מדיניות העליה הבריטית ל217,000- עולים לעלות לארץ-ישראל. שעור זה, בעוד שהיה גבוה יחסית, לא היה בו כדי לפתור את בעיית הגירתם של היהודים ממזרח אירופה.
...מה שהיה נראה בתחילה כפוגרום גדול ממדים התגלה במהלך מלחמת העולם ה-II כמסע השמדה שיטתי, מתוכנן ו"מדעי", שמטרתו היתה רצח עם. התנועה הציונית לא יכלה להושיע את יהודי אירופה הכבושה, להניע את בעלות-הברית הנלחמות בנאצים לנסות לפעול להצלתם, ולא היה בכוחה לפתוח את שערי הארץ הסגורים לפי תקנות ה"ספר הלבן" מ1939-." [אנציקלופדיית ההיסטוריה של ארץ-ישראל]

***

(הערות העורך: א) אחד הקוראים כבר ציפה לדיווח 'אירוע' זה, לפי תאריכו הלועזי (ליל 9-10 נובמבר). בדפים אלה אנו פועלים, כזכור, לפי הלוח שלנו, לפי התאריך העברי. ידוע שהיהודים – מטיבם – מעורים תמיד עם חיי העולם, ואין לנו עניין להתנתק ממנו. התאריכים הלועזיים ידועים לנו ואנו, בחיי היום-יום, פועלים לפיהם. עם זאת, אחד המטרות של דפים אלה היא לחבר אותנו שוב לקצב-החיים ולרוחו של הלוח שלנו, וכך גם לפתוח אשנבים נסתרים...
והערה נוספת, נראה כי שכנינו פועלים גם הם לפי אותו לוח. האירועים של אתמול – בסוף היום ובלילה – מזכירים לנו שטרם מצאה רגלינו מנוחה בארץ המובטחת לנו. ... "היום קצר והמלאכה מרובה ... לא עלינו המלאכה לגמור, [אך אין אנו] בני חורין להיבטל ממנה..." [פרקי אבות ב'])

***

היום, 11 שנה לאחר מכן, בשנת תש"י(1949-5710), החל המבצע "**מרבד קסמים**", שבו הועלו כ40,000- יהודים מתימן לארץ-ישראל. העולים עצמם כינו את המבצע "**ביאת המשיח**" ומטוסיהם "**כנפי נשרים**".
לפני 6 שנים, נפטר היום **ר' שלמה קרליבך** – "הרב המרקד והמזמר". יהי זכרו ברוך.

יום נעים!